

HET
**OERTIJD
MUSEUM**

beleef het verleden!

Jaarverslag 2024

Inhoudsopgave

Woord vooraf	4
1. Missie & Doelstellingen	6
2. Organisatie	8
3. Gebouwen & Terrein	12
4. Het jaar in cijfers	14
5. Collectie & Wetenschap	16
6. Presentatie & Educatie	22
7. Jubileumjaar	26
8. Museumactiviteiten	30
9. Communicatie & Marketing	34
10. Reacties van bezoekers	38
11. Financiële cijfers	40
Colofon	41

Woord vooraf

Afgelopen jaar was in heel veel opzichten een topjaar voor Het Oertijdmuseum. Nog nooit hadden we zo veel bezoekers, personeelsleden, speciale bezoekers-acties, vrijwilligers en publiciteit. Ook het Wyoming avontuur blijkt een groot succes. In de zomer konden we onze eerste hele grote vondst, een welhaast complete Triceratops schedel van 2 meter lengte in Het Oertijdmuseum verwelkomen. We vierden ons 25-jarig jubileum op de huidige locatie met verve en hadden op 7 april een groot feest.

Begin van het jaar werd ons Masterplan voor de komende 5 jaar opgeleverd door bureau Perspekt. Dit hebben we intern vervolmaakt en is een mooi leidraad geworden voor de komende jaren.

We begonnen het jaar met een uitzending bij Plezier en Passie. Daarna volgde eind maart een door Het Oertijdmuseum gesponserde poster award bij Paleotime in Houten. Op 20 april hadden we in onze dino-werkplaats een geslaagd internationaal 175 jaar Maastrichtien symposium. In mei konden we bij onze collega's in Frick, Zwitserland nog een ongeprepareerd Plateosaurus skelet ophalen. Dit om onze "Cleopatra" te vervolmaken. In mei opende onze tentoonstelling over amfibie- en reptielvondsten uit het Trias van Polen genaamd "de onbekende reuzen".

In juni en augustus deden we met onze drie geologen veldwerk in Wyoming. Beide keren aangevuld met een afgestudeerde paleontologie student. We hebben al veel vondsten gedaan die allemaal nog onze kant op komen!

In oktober kreeg ons museum een "eigen" dinosaur! Na jarenlang onderzoek kwam de publicatie uit van onze langnek dinosaur Kirby en draagt nu de officiële naam Ardeto-daurus viator.

In november kwamen Gijs Rademaker en Maarten van Rossem langs met een dinocast avondshow "Dinovember". Deze was volledig uitverkocht en een groot succes.

Afgelopen jaar hebben we een ondersteunende wetenschapsraad opgericht waarin vijf professionele, internationaal bekende, paleontologen zitting hebben genomen. We gaan ons in de nabije toekomst Het Nationaal Oertijdmuseum noemen omdat deze titel steeds beter de inhoud van ons museum dekt. Afgelopen jaar hebben we bijvoorbeeld een grote collectie fossielen van ARTIS Amsterdam mogen ontvangen. Als donatie, omdat het Geologisch Museum van ARTIS al in 2012 opgeheven is.

Komend jaar gaan we verder werken aan de professionalisering en toegankelijkheid van onze inrichting. We kijken hierbij vooral naar de inrichting van het huidige gebouw. We hopen komend jaar ook de montage van ons tweede sauropode skelet 'Aurora' af te ronden en hopelijk gaat de verkoop ervan ons helpen met de realisatie van een nieuwe dinosaur expositiehal.

Het Nationaal Oertijdmuseum is met haar collectie, het oertijdbos, het arboretum, het geologisch laboratorium, de dinowerkplaats en de ArcheoHotspot de laatste jaren uitgegroeid naar een kenniscentrum dat de combinatie van toerisme, cultuur en wetenschap verbindt, versterkt en gebruikt ten behoeve van de gemeente Boxtel, de regio Brabant alsmede musea en opleidingsinstituten buiten deze regio. Als enige museum in Nederland richten wij ons op opleiding, onderzoek en educatie binnen de aardwetenschappen met een directe koppeling naar onze bezoekers.

Wij zijn trots op alles wat we al bereikt hebben en zien met groot vertrouwen de toekomst tegemoet.

- René Fraaije,
Directeur Het Nationaal Oertijdmuseum

1. Missie & Doelstellingen

Wetenschap en kennisoverdracht spelen een grote rol in ons beleid. Wetenschappelijk onderzoek maakt het mogelijk om belangrijke lessen te leren uit het verleden. Het delen van deze kennis gebeurt op een laagdrempelige en interessante manier voor alle bezoekers. De vertaling naar concrete verhalen en acties zorgt ervoor dat bezoekers betrokken raken. Zo ontstaat er meer interactie, begrip, discussie, interesse en liefde voor de oertijd.

Wij hebben afgelopen jaar wederom gestreefd naar nieuwe, kwalitatief hoogstaande presentaties met een blijvend karakter, nieuwe veldwerk mogelijkheden en het uitbreiden van collectie voor onderzoek en publiek.

1.1 Algemene doelstellingen

Als aardwetenschappelijk museum zijn we actief met de volgende doelstellingen:

- het verwerven, uitbreiden, prepareren, conserveren, bewaren, digitaliseren en toegankelijk maken van onze collectie.
- Bezoekers kennis laten maken met de wetenschap van paleontologie mede door het laboratorium en de dinosaurus werkplaats
- beheer en behoud (dino)bos
- beheer en behoud arboretum
- implementatie family learning door de gehele presentatie
- het museum toegankelijk, veilig en inclusief houden voor iedereen, zowel voor bezoekers als medewerkers.

Onze missie

“Het bevorderen van de geologie en in het bijzonder van de paleontologie. Met onze collectie willen we kennis van de wordingsgeschiedenis van de aarde toegankelijk maken voor en overdragen aan ons publiek.”

Bijkomende relevantie en actualiteit van onze missie is de huidige tijd van klimaatverandering en sterk afnemende biodiversiteit.

1.2 Doelstellingen 2024

- opzet masterplan 2025-2030
- onderzoek en presentaties
- jubileumjaar activiteiten

1.3 Masterplan 2025-2030

“Beleef het verleden en doe mee met de toekomst.” Dat is vanaf nu ons nieuwe motto. Om de toekomst beter te begrijpen vertellen wij, met onze collectie, de verhalen van het verleden. De aarde is 4,5 miljard jaar oud, dus er zijn genoeg verhalen. In samenwerking met Perspekt, Doepel Strijkers Architecten en BiermanHenket hebben we dit jaar onze toekomstdromen kunnen visualiseren in een masterplan. Zo maken we niet alleen het museum toekomstbestendig, maar creëren ook meer ruimte voor wetenschap, collectie en verhalen om door te geven aan de komende generaties. Dit willen we bereiken door aan de volgende punten te werken:

- Meer toelichting op en ruimte voor wetenschappelijk onderzoek
- Opgravingen en onderzoek in Wyoming
- Algeheel kwalitatieve en inhoudelijke verbetering van de museale beleving
- Uitbreiding gebouw met een interactieve dinosaurusbeleving

Over een periode van ongeveer vijf jaar zal het museum, samen met Perspekt, deze punten gaan ontwikkelen, vernieuwen en professionaliseren. Met dit Masterplan en de mogelijkheden die het biedt, verwachten we meer bezoekers te ontvangen. Fondsen en sponsors worden aangetrokken om onze ambitie en plannen blijvend of incidenteel te ondersteunen. Met deze vier punten zal de bezoekersbeleving nog verder verbeteren en de interesse, relevante kennis en affiniteit met dieren en planten in de oertijd vergroten. Daarmee verwachten we uiteindelijk een stijging in bezoekersaantallen. Het is de bedoeling hier een nadrukkelijke, actieve rol te spelen om bezoekers op een positieve en hoopvolle manier te betrekken bij duurzaamheid, klimaatverandering en de ‘wordingstoekomst van moeder Aarde’.

2. Organisatie

2.1 INLEIDING

De basis van Het Oertijdmuseum ligt in 1978 als de familie Fraaije in een boerenschuur in Gemonde begint met een museum voor hun fossielen- en gesteente verzameling. Zij richten hiervoor in 1983 de Stichting Ammonietenhoeve op.

Ruim 16 jaar later, op 3 april 1999, opent de toenmalig staatssecretaris Dr. Rick van der Ploeg op de huidige locatie Het Oertijdmuseum. Een professioneel geologisch museum geleid door en onder verantwoordelijkheid van de stichting Ammonietenhoeve. Naast het geologisch museum verzorgt de stichting vanaf dat moment ook een Bezoekerscentrum-functie voor het Nationaal Landschap Het Groene Woud, een milieueducatie centrum en een VVV-agentschap. Na het wegvallen van lokaal draagvlak en het wegvallen van de overheidssteun voor het Bezoekerscentrum in 2018 richt het museum zich nog enkel op haar corebusiness: Het (geologisch) Oertijdmuseum.

In 2015 is een Raad van Advies (RVA) in het leven geroepen. In samenwerking met de RVA is een toekomstbestendige organisatiestructuur ontwikkeld. Naast de stichting Ammonietenhoeve (de eigenaar van grond, opstallen en natuurhistorische collectie) is de Stichting tot Beheer en Instandhouding van Het Oertijdmuseum (Stg. BIO) opgericht voor de exploitatie van het museum. Beide stichtingen zijn door de belastingdienst aangemerkt als culturele ANBI (algemeen nut beogende instelling).

2.2 BEDRIJFSVOERING

In samenspraak met het personeel en een extern adviseur is Het Handboek Oertijdmuseum (HOM) opgesteld. Dit handboek beschrijft het kwaliteitssysteem waarmee het museum wenst te werken in relatie tot de wettelijke regelingen enerzijds en de werkprocedures- en instructies anderzijds. Het handboek is opgebouwd aan de hand van de Nederlandse museumnormen.

2.3 STICHTING GEEOO

In 2023 is Stichting GEEOO opgericht. Stichting GEEOO is in het leven geroepen voor de financiering van wetenschappelijke opgravingen.

2.4 PERSONEEL

De exploitatie van Het Oertijdmuseum wordt uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van Stichting tot Beheer en Instandhouding van Het Oertijdmuseum. Bij deze stichting zijn momenteel alle betaalde medewerkers in loondienst. Daarnaast werkt zij met een groot team van ca. 80 vrijwilligers, diverse stagiaires en afstudeerstudenten.

In 2024 zijn we begonnen met 13 medewerkers in dienst met in totaal 9,15 fte (waarvan allemaal een vast contract, 7 vrouwen 6 mannen); en op 31-12-2024 hadden we 15 medewerkers, met 10,2 fte. (waarvan 9,2 vaste dienst 1 fte flexibel, 7 vrouwen en 8 mannen).

2.5 PERSONEEL EN VEILIGHEID

Het museum beschikt over een gekeurde en gevalideerde AED en beschikt over voldoende gecertificeerde BHV-ers en EHBO-ers zodat dagelijkse BHV-taken uitvoerbaar zijn. Het personeel (kantoor, balie en laboratorium) heeft de jaarlijkse herhaalcursus en examen-training dit jaar in maart voltooid; alle deelnemende medewerkers zijn hiervoor geslaagd. Een aantal personeelsleden hebben tevens een EHBO diploma en doen hiervoor jaarlijks de benodigde herhalingscursussen.

In samenwerking met de Kompas Veiligheid Groep en de lokale brandweer is het personeel op de hoogte hoe te handelen bij calamiteiten. Het voltallige personeel (BHV-ers, personeel en vrijwilligers) weet hoe te handelen om bezoekers en schades aan mensen, museum en collectieonderdelen te minimaliseren en snel en adequaat de hulpinstanties te informeren en activeren.

2.6 RAAD VAN ADVIES

De RvA geeft de directeur en de stichting BIO gevraagd en ongevraagd advies over zaken zoals de aansturing van het museum en de financiële- en beleidskaders. Om te kunnen voldoen aan het Cultural Governance Code hebben de nodige stichtingsbestuur mutaties plaatsgevonden. Aan het eind van 2024 onderschrijven beide stichtingsbesturen en Raad van Advies de museale Governance Code Cultuur (GCC) en de Ethische code.

De RvA is in het verslagjaar 4 maal bijeengekomen. Het heeft aanvullend nog diverse brainstormsessies geïnitieerd en ziet toe op uitvoering van het ‘Strategisch plan Oertijd-museum 2020-2025’ en lag de focus op het vormgeven en samenstellen van het nieuwe Masterplan 2025-2030. De leden van de RvA hebben allemaal een bepaald thema als portefeuille meegekregen waarmee ze in de organisatie eveneens voeling blijven houden met de wijze waarop taken voldoende professioneel worden opgepakt. Prioriteit lag net zoals in 2023 bij het verkennen van subsidie- c.q. sponsormogelijkheden bij overheden en particulieren. De Raad van Advies heeft o.a. met diverse ambtenaren van Brabant C als- mede ook de Vriendenloterij gesproken.

2.7 SAMENSTELLINGEN

Ammonietenhoeve bestuursleden:

Dr. R.H.B. Fraaije (voorzitter), Prof. Dr. Ir. M.W. Fraaije (penningmeester), Dr. Ir. B.A. Fraaije (secretaris), T.J.C. Fraaije - van Boom, J.C. Snieders.

Stichting Beheer en Instandhouding Oertijdmuseum (BIO), bestuursleden:

Dhr. J. Nijhof (voorzitter), Dr. B.W.M. van Bakel (penningmeester), mw. J. Snieders (secretaris), Prof. Dr. Ir. M.W. Fraaije (lid). De stichting BIO is aangemerkt als een culturele ANBI instelling.

Raad van Advies:

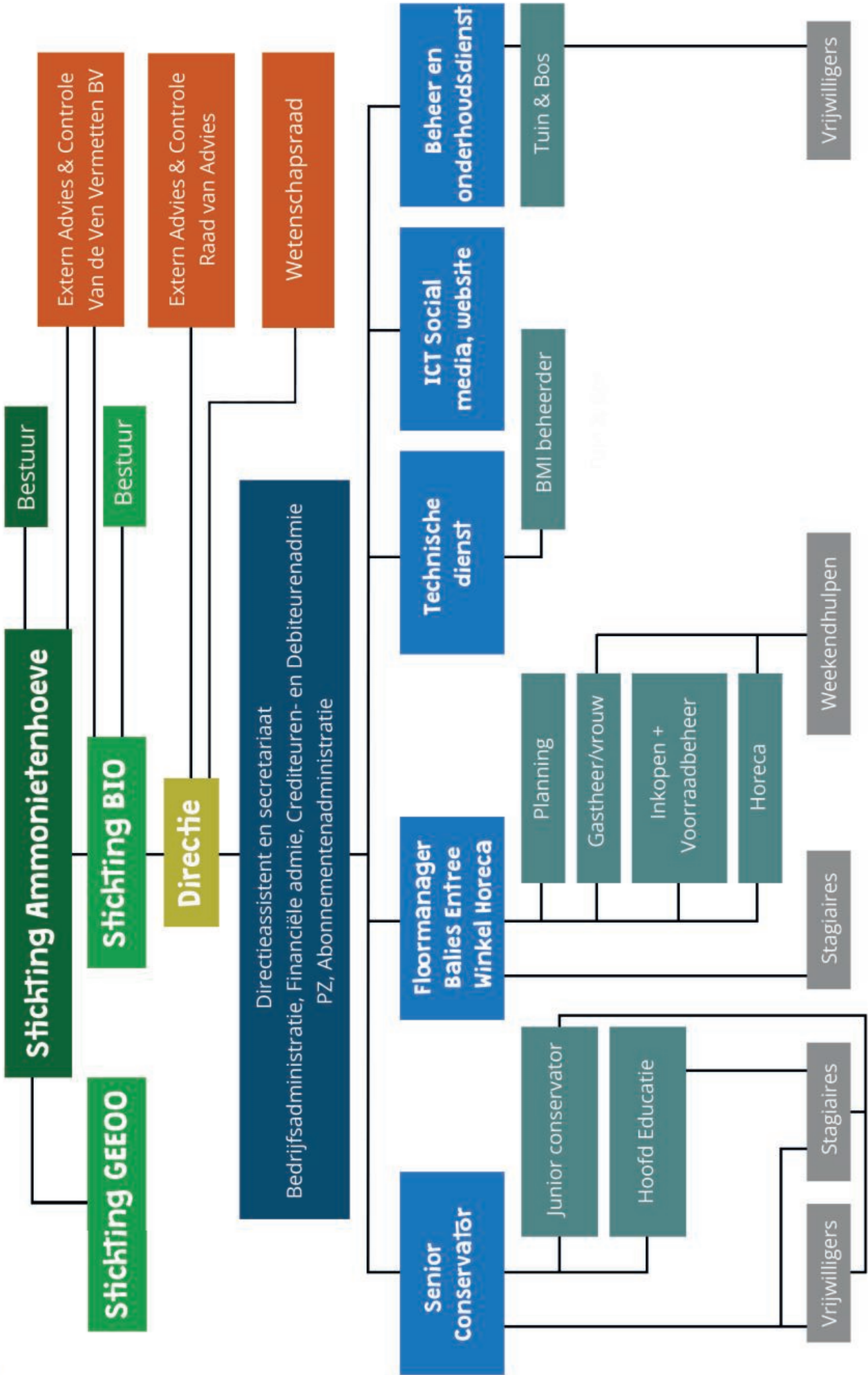
Dhr. H. van der Linden, dhr. J. Smits, dhr. P. Koning, mw. M. Lestrade-Brouwer, dhr. R. van Tilburg.

Directeur:

Dr. R.H.B. Fraaije

Wetenschapsraad:

Prof. Dr. F. Wesselingh (Senior Researcher Naturalis Biodiversity Center, Leiden Special Chair Conservation Paleobiology, Maastricht University), Prof. Dr. J. Vellekoop (Senior Researcher (50%) Institute of natural sciences | OD Earth and History of Life & Assistant Professor (50%) KU Leuven. Biogeology & Paleoclimatology Research Group | Division of Geology), Dr. E. Mulder, (curator emeritus Natura Docet Wonderryck Twente, Denekamp), Dr. J. Jagt, (curator Natuurhistorisch Museum Maastricht), Prof. Dr. N. J. de Winter (assistant Professor Marine Geology Dept. of Earth Sciences, Vrije Universiteit Amsterdam).

3. Gebouwen & Terrein

3.1 HUIDIGE SITUATIE GEBOUWEN

Het museum is aangesloten bij de meldkamer van Europac voor inbraak en brandalarm, en draagt zorg voor periodieke controles van de BMI en zekeringkasten door de BMI-beheerder en V&S Security, van de CCV bewakingsinstallatie door V&S Security, van de blusapparatuur door BLUSCO en van de noodverlichting door EMIEL Elektrotechniek. Er is een vluchtplan aanwezig.

De in 2021 in gebruik genomen lift (in de Dinohal) van TKE Home Solutions voldoet uitstekend en wordt jaarlijks onderhouden. Het contract met schoonmaakbedrijf "Toekomst Schoonmaakbedrijven B.V." om het personeel te ontlasten en ervoor te zorgen dat met toenemende bezoekersaantallen toch de dagelijkse hygiëne en schoonmaak gewaarborgd blijft is gecontinueerd. Dat geldt tevens voor de halfjaarlijkse glasbewassing binnen en buiten door J. Oudenes & Zn..

Hoewel de begroting ook dit jaar geen ruimte laat om grootschalig zonne-energie te gaan toepassen, is het plaatsen van LED lampen bij vervanging inmiddels standaard. Ook bij de recente uitbreidingen heeft de aanleg van LED verlichting prioriteit gehad. E.e.a. is gecombineerd met dim-, bewegingsmelder- en schemerschakelaar-voorzieningen.

3.2 OERTIJD TUIN & DINOBOS

Sinds 1999 is op het buitenterrein van het museum een arboretum gevestigd. Ruim 1.000 verschillende bomen en struiken zijn te bewonderen, waaronder met name ook "levende fossielen" zoals de Ginkgo, Sequoia en Magnolia. Het museum heeft de erkenning van de Nederlandse Dendrologische Vereniging (NVD) en is met drie (van de 5) sterren beoordeeld. Jaarlijks komt er nieuwe beplanting bij en dit jaar zijn we begonnen met het aanleggen van een voedselbos.

In 2014 begon de inrichting van het Oertijdbos en is de buitencollectie met dinosaurussen en andere oertijddieren verder uitgebreid. Samen met dieren-replica's in de Oertijd tuin wordt de evolutie via de geologische tijdschaal (van Cambrium t/m Holoceen) inzichtelijk gemaakt. Ondertussen staan er meer dan 300 beelden in de Oertijd tuin.

3.3 ONDERHOUDSPLAN 2024/2025

Dit jaar hebben we een onderhoudsplan voor tuin en (dino)bos ontwikkeld. Zo willen we, naast alle plannen voor binnen, ook het bos en de tuin klaarmaken maken voor de toekomst. In dit plan wordt het onderhoud van de beelden besproken, onderhoud en vernieuwing van de speeltuin, beplanting en alle overige werkzaamheden in- en rondom tuin en (dino)bos.

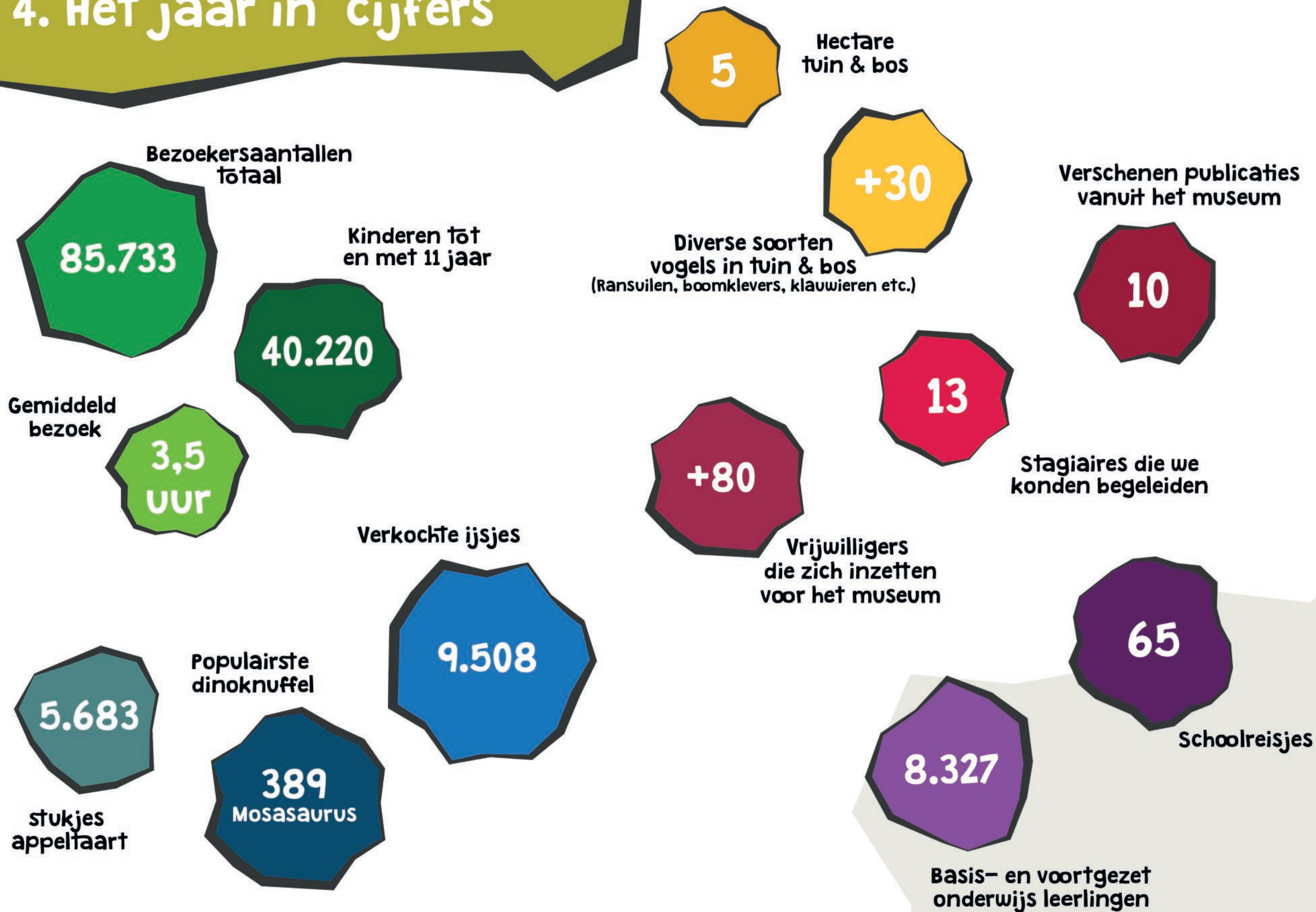
De beelden zijn onderhevig aan verschillende weersinvloeden. Daarvan hebben ze het een en ander te lijden en is regulier onderhoud nodig. Het onderhoud houdt in dat beelden worden gerestaureerd en indien nodig gerepareerd worden. Ze worden ze opnieuw geschilderd en er zal overig onderhoud plaatsvinden.

In de speeltuin vindt wekelijks controle en onderhoud plaats. Daarnaast is in het plan opgenomen om voor de toekomst nieuwe speeltoestellen aan te schaffen en enkele bestaande speeltoestellen te verplaatsen voor een frisse, nieuwe uitstraling. Bos en tuin worden bijgehouden en er vindt regelmatig onderhoud plaats. Denk aan werkzaamheden zoals snoeien, maaien, bomen planten, schoonmaken, reparatiewerk en vernieuwing.

Om de werkzaamheden in goede banen te leiden hebben we in december een nieuwe medewerker buitenterrein & technische dienst aangenomen. Deze was eerst bij ons werkzaam in de tuin als vrijwilliger en zal nu het team van overige vrijwilligers aansturen.

4. Het jaar in cijfers

5. Collectie & Wetenschap

COLLECTIE

De collectie wordt beschreven in het collectiebeleidsplan. De kerncollectie van Het Oertijdmuseum is de collectie Geologica (geologische objecten), gericht op de wordingsgeschiedenis van de aarde onder onze voeten. Met speciale aandacht voor zuidelijk Nederland en refererend naar het omliggend Nationaal Landschap Het Groene Woud / Van Gogh Nationaal Park. Om het grote verhaal te versterken ligt de focus ook op buitenlandse vindplaatsen die we kunnen koppelen aan onze eigen bodem en geschiedenis.

5.1 DEELCOLLECTIES

Het Oertijdmuseum beschikt over diverse deelcollecties. Onderscheid wordt gemaakt in de volgende deelcollecties:

- Paleontologica (fossielen); ca. 150.000 objecten
- Mineralogica (mineralen en edelstenen); ca. 5.000 objecten
- Biologica (biologische objecten); ca. 1.000 objecten
- Replica's dinosauriërs; ca. 300 stukken in museumgebouw en Oertijdpark
- Arboretum (bomen en struiken); ca. 1.000 objecten in Oertijd tuin en Oertijdbos
- Bibliotheek; ca. 1.000 objecten

Topstukken in de collectie in willekeurige volgorde:

1. Ardetosaurus viator "Kirby"
2. Triceratops "Veronika"
3. Metoposaurus skelet
4. Een nodule met ammonieten, nautilus- en botresten
5. Heremietkreeft in ammoniet
6. Roofvis eet jongere soortgenoot
7. Dinosaurius-ei met embryo
8. Miljoenpoot, oudste bewoner van Nederland
9. Trilobieten op een rijtje
10. Vis in ammoniet
11. 3 kreeftjes samen in een ammoniet
12. Schedel van Thoracosaurus

5.2 DATABASE EN INVOERSYSTEEM

Al een aantal jaren werken we met collectiesysteem Kleksi. In dit systeem kunnen we onze collectie registreren, bijhouden en toegankelijk maken voor zowel medewerkers als publiek. Met meer dan 155.000 objecten is dit een enorme klus. Op dit moment zijn we hard aan het werk om alles in het depot in het registratiesysteem op te nemen. Sinds 2022 zijn medewerkers en vrijwilligers bezig geweest om de database na te lopen en te onderhouden, volgens, door het museum opgestelde fases:

Fase 1: collectiestukken uit de tentoonstelling worden in de nieuwe database ingevoerd, met huidige collectienummers, maar ook met nieuwe

Fase 2: elk collectiestuk uit de tentoonstelling krijgt een naamkaartje

Fase 3: fysieke informatie digitaliseren en archiveren

Fase 4: collectie in depot wordt in de database ingevoerd

Fase 5: niet gedetermineerde objecten moeten worden onderzocht, beschreven en in de database ingevoerd

De fases lopen niet chronologisch maar is een proces dat jaren gaat duren. Prioriteit was om alle tentoongestelde objecten eerst in te voeren en te voorzien van een tekstbordje en dat is voor voor 90% gebeurd. (fase 1 & 2). De fysieke informatie is vrijwel verdwenen uit de tentoonstellingen en vervangen door nieuwe tekstbordjes. De nieuwe focus zal voor de komende jaren liggen op de collectie die nu ligt opgeslagen in het depot.

5.3 VERZAMELBELEID

zie collectie.

5.4 NIEUWE AANWINSTEN

- Veronika

Onder grote belangstelling kwam op 28 augustus 'Veronika' binnen. Een Triceratops schedel in topconditie, zo goed als compleet. Afgelopen zomer gevonden en opgegraven door ons eigen opgravingsteam in Wyoming Amerika. De schedel is ongeveer 2 meter lang en weegt zo'n 250 kilo. Wat deze vondst uniek maakt, is dat de schedel niet verdrukt is. Het prepareren gaat nog zeker een jaar duren, dus we hopen in het volgende jaarverslag te kunnen melden dat we bezig zijn met een passend frame om 'Veronika' tentoon te stellen zodat ook onze bezoekers deze bijzondere schedel kunnen bewonderen.

- Boomstamkano

Tijdens een archeologisch onderzoek in Esch hebben archeologen een unieke vondst gedaan. Daar werd een boomstamkano gevonden die vermoedelijk uit de ijzertijd dateert. De kano wordt in het museum geprepareerd en geconserveerd om deze voor de toekomst zichtbaar te maken in onze vaste tentoonstelling. Het conserveren zal waarschijnlijk een aantal jaren duren. Tot die tijd is de boomstamkano niet te bekijken, maar staat veilig opgeborgen in de werkplaats. Dit project is in samenwerking met ADC Archeoprojecten, Gemeente Boxtel, Ruimte voor Ruimte, Conserveringsatelier Vesta, Afdeling Erfgoed 's Hertogenbosch en Basisschool Willibrordus Esch.

5.5 VERGELIJKINGSCOLLECTIE

De vergelijkingscollectie wordt gebruikt door onderzoekers om verschillende fossielen met elkaar te vergelijken en te determineren op basis van de vragen van het onderzoek. Met onze (vergelijkings)collecties tonen we de evolutie en de diversiteit van het leven niet alleen aan onze bezoekers. Achter de schermen is Het Oertijdmuseum uitgegroeid tot een opleidings- en kennisinstituut voor studenten, stagiaires, wetenschappers en onderzoekers. Professionals, semi-professionals en amateurwetenschappen kunnen uitgestorven dier- en plantensoorten bestuderen en deze, onder andere, morfologisch vergelijken met hedendaagse dier- en plantensoorten

Voor vertebratenonderzoek is een grote collectie schedels en botten opgebouwd, zowel recent als fossiel. Hetzelfde geldt voor ongewervelde dier- en plantensoorten. De collectie zoogdieren wordt beheerd door onze honorair medewerker Charles Schouwenburg, de overige onderdelen door onze senior-conservator.

5.6 SCHENKINGEN

In het verslagjaar is de museumcollectie uitgebreid met onderstaande collectiescheningen door particulieren en andere instellingen:

- 1 collectie Ichtyosaurus & Plesiosaurus botten Whitby, Engeland. Drs Ing. Mulder
- 2 collectie Liessel, hr. P. Lingg
- 3 collectie hr. Hacken, mevr. L. Beelen
- 4 collectie fossielen Overijsel en grensregio, hr. A. Eshuis
- 5 collectie fossielen, replica's en artefacten, hr. J. Moonen
- 6 collectie fossielen met voornamelijk Vireus trilobieten, hr J. Godthelp
- 7 collectie fossielen Zeeland, mevr. M. Moeskops
- 8 collectie fossielen uit Tenerife via haven Antwerpen, hr. J. Buurman
- 9 collectie fossielen, mevr. M. Reurslag
- 10 collectie fossielen, hr. K. van Donselaar
- 11 grote collectie invertebraten, museaal en wetenschappelijk, ARTIS, Amsterdam
- 12 collectie fossielen, hr. Beelen

5.7 BRUIKLENEN

In bruikleen ontvangen:

Dercetidae voor onderzoek uit het NHMM (Natuur Historisch Museum Maastricht)

Externe bruiklenen:

Betasuchus dino naar NHMM voor expositie.

WETENSCHAP

In 2025 werd (een deel van) onze langnek dinosaurius met de bijnaam 'Kirby' een eigen dinosoort, *Ardeosaurus viator*. Onder grote belangstelling van kinderen en een aantal nieuwszenders, waaronder de NOS Jeugdjournaal en Omroep Brabant, werd de naam door de onderzoeker en naamgever Tom van der Linden bekendgemaakt.

5.8 LABORATORIUM

In het laboratorium wordt onder andere preparatiewerk en onderzoek verricht. We werken voornamelijk met ruw materiaal uit het Mesozoïcum en Cenozoïcum. Onder leiding van de senior conservator is het geologisch- en paleontologisch laboratorium een geslaagde publieksattractie geworden. Bezoekers kunnen op een veilige afstand meekijken en uitleg krijgen door onze preparateurs. Vooral de interactie met de vrijwilligers wordt zeer gewaardeerd. Hieronder een lijst met werkzaamheden die zijn uitgevoerd in 2024:

- Preparatie Plateosaurus Cleopatra
- Prepareren en monteren Diplodocus Aurora
- Preparatie Veronika
- Uitpakken en preparatie materiaal veldwerk Wyoming

5.9 WERKPLAATS

Een andere publieksattractie is onze dinowerkplaats. Onder leiding van de junior conservator worden voornamelijk (dinosaurius)skeletten gemodelleerd en gereconstrueerd en nieuwe tentoonstellingen gerealiseerd.

In 2024 worden de geprepareerde botten van 'Aurora' (een Diplodocidae) voorzien van een eigen frame. Elk wervel krijgt een aparte beugel waar het bot precies inpast. Alles is maatwerk en onze vrijwilligers hebben hier een grote klus aan gehad. Botten die ontbreken in het skelet zijn aangevuld met afgietsels die ook in de werkplaats zijn vervaardigd. In 2025 zullen alle botten zijn geplaatst en zal het skelet zijn definitieve vorm krijgen. We hopen 'Aurora' in 2025 te kunnen presenteren.

5.10 STUDIEREIZEN/VELDWERK

28 april - 5 mei, Duitsland

De jaarlijkse trip naar Solnhofen. Een perfecte locatie om vrijwilligers, beginnende verzamelaars en amateurs mee naartoe te nemen. Deze studiereis was gericht op kennismaking met geologisch en paleontologisch veldwerk. In dit gebied worden fossielen gevonden uit de Jura, ongeveer 150 miljoen jaar oud.

11 mei & 20 oktober, Maastricht

In dit veldwerkgebied worden fossielen gevonden uit het Krijt. Op deze dagen konden vrijwilligers kennis maken met de geologische samenstelling van de mergelgroeves uit Maastricht en omstreken.

23 oktober, Duitsland

Onderweg naar de grootste fossielen en mineralenbeurs in München (The Munich Show) maakte een aantal van onze medewerkers en vrijwilligers een tussenstop in het gebied bij Ohmden en Holzmaden. In deze groeve vind je fossielen uit de Jura.

Verenigde Staten

Ook dit jaar is de dinoreis naar Wyoming vervolgd, dit keer voor 2 maanden (juni & augustus). Het grote doel is veldwerk en onderzoek. Wij verwachten via deze uitbreiding van wetenschappelijk onderzoek nieuwe data te verkrijgen die ons informeren over de ontwikkelingen in ecosystemen op land en oceanen. Daaruit ontwikkelen wij een beter inzicht in de gevolgen voor klimaat, toen, nu en later. Het levert ons nieuw te onderzoeken en te presenteren elementen voor onze bestaande collectie op, ten behoeve van onze studenten, wetenschappers en ons museumpubliek. Dit is onze manier om de missie van het museum te blijven nastreven en ons denken en handelen actueel en relevant te houden voor de toekomst.

5.11 PUBLICATIES

Het Oertijdmuseum publiceert veelvuldig in vak- en populaire tijdschriften over diverse aspecten van de geologie en paleontologie. Ook verzorgt het museum bijzonder wetenschappelijke uitgaven. In het verslagjaar zijn wetenschappelijke artikelen opgenomen in o.a.:

Geologie en Mijnbouw

Historical Biology

Palaeontologia Electronica

Hieronder een overzicht van alle publicaties waar Het Oertijdmuseum direct bij betrokken is geweest, als (co)auteur of als er een onderdeel van onze collectie is beschreven.

- Bakel van et al, 2024 - Binkhorstiidae, a new family of crabs (Decapoda, Brachyura, Retroplumoidea) from the Upper Cretaceous of the Netherlands and Belgium
- Rijke de et al, 2024 - Keeping the light shining on the truly Maastrichtian dinosaurs, those from Maastricht!
- Linden van der et al, 2024 - The first hadrosauroid eggshell from the Aix-en-Provence Basin (late Maastrichtian) of France.
- Schweitzer et al, 2024 - R-179 Treatise Adult Decapod morphology
- Ponstein et al, 2024 - The first cranium of *Axestemys infernalis* (testudines: Trionchidae) from the Lance Formation of Wyoming, USA; an updated description and phylogenetic analysis.
- Winter de et al, 2024 - Living on the edge: How did shallow-marine ecosystems thrive during hothouse climates?
- Snoodijk et al, 2024 - A Miocene sperm whale (Cetacea, Physeteroidea) tooth from Liessel (Noord-Brabant, the Netherlands).
- Wallaard et al, 2024 - The Cercetidae from the type Maastrichtian - an enigmatic group of bony fish.
- Linden van der et al, 2024 - A new diplodocine sauropod from the Morrison Formation, Wyoming, USA.

6. Presentatie & Educatie

PRESENTATIE

6.1 PUBLIEK

Dit jaar hebben we een nieuwe bezoekersrecord mogen registreren. Met maar liefst 85.733 bezoekers hebben we 7.500 meer bezoekers mogen ontvangen ten opzichte van 2023. De stijgende lijn van museumbezoekers is terug te zien in heel Brabant (Brabants Dagblad, 15-01-25).

Van de 85.733 waren er 40.220 tot en met 11 jaar oud. Dat is 47% op de totale bezoekersaantallen. Om deze doelgroep te bereiken zijn we continu bezig met het aanpassen van teksten, visuele vormgeving en de blijvende ontwikkeling van speur-en doetochten. Ze zijn immers onze "bezoekers van de toekomst". Vanaf paragraaf 6.6 kunt u lezen hoe we dit aanpakken.

6.2 Intern draaiboek

Voor het opzetten en ontwikkelen van nieuwe tentoonstellingen, installaties en het aanpassen van vormgeving in teksten is een intern draaiboek opgesteld. Dit draaiboek dient als leidraad voor iedereen die betrokken is in het team en maakt onderdeel uit van Het Oertijdmuseum Handboek.

6.3 NIEUWE TENTOONSTELLINGEN, AL DAN NIET TIJDELIJK

"De onbekende Reuzen"

Op 24 mei is onze nieuwe tentoonstelling "De Onbekende Reuzen" geopend. Hier zijn onder andere een Metoposaurus skelet te zien samen met ander materiaal uit het Trias van Polen. Het skelet is opgegraven, geprepareerd en gemonteerd door medewerkers en vrijwilligers van Het Oertijdmuseum en de leden van de BVP (Belgische Vereniging voor Paleontologie). Al een aantal jaar helpt Het Oertijdmuseum, samen met de BVP, met de opgravingen vlakbij het dorpje Krasiejów. In samenwerking met de Universiteit Opole is deze tentoonstelling mogelijk gemaakt. De dag werd geopend met een symposium "Giant amphibians, early dinosaurs and other vertebrates from the Triassic of Poland" (8.2).

"Tijddruppels" is verlengd!

De barnsteententoonstelling die in oktober 2023 werd geopend blijft nog een jaar langer staan. De tentoonstelling blijft nu naar verwachting tot medio oktober 2025 staan.

6.4 HUIDIGE TENTOONSTELLINGEN

We zijn bezig om de vaste tentoonstellingen een update te geven. Dit betekent het verplaatsen van objecten, aanpassen in de database (5.2), aanbrengen van nieuwe naamkaartjes en tentoonstellingsteksten. Met het oog op het Masterplan zijn we in 2024 al begonnen met het implementeren van verschillende elementen. Er komen méér tekstbordjes bij méér objecten. Daarnaast wordt er actief gezocht naar mogelijkheden om ook de jongste bezoekers beter bij objecten en collectie te betrekken.

Een van de laatste aanpassingen gaat over de evolutie van het paard.

6.5 LANGE TERMIJN TENTOONSTELLINGSPLANNEN

- betrekken publiek bij relevante thema's
- meer context en verhaal toevoegen aan de presentaties
- de wetenschappelijke manier van werken nog beter presenteren
- vasthouden van een laagdrempelige, leuke manier voor onze doelgroep
- betere duiding tentoonstellingen
- nieuwe routes (audiotour, speurtocht of met digitale gids)
- implementeren family learning in vaste- en tijdelijke tentoonstellingen
- museumgids schrijven voor de ervaren bezoeker

6.6 FAMILY LEARNING EN STORYTELLING

Op de vorige bladzijdes is beschreven wie onze doelgroepen zijn en hoe we ze het beste kunnen aanspreken. Een van de methodes is *family learning*. Met deze methode spreken we een 'familie' in het geheel aan. En met familie bedoelen we minimaal één volwassene die vergezeld wordt door één of meerdere kinderen. Kinderen hebben vaak de behoefte om op het doe-vlak bediend te worden, terwijl volwassenen vaak een begeleidende functie hebben. Hier ligt voor ons zeker een uitdaging, want de doelgroep families bestaat uit meerdere niveaus en verschillende behoeftes per persoon.

Met *family learning* streven we ernaar om het museum familievriendelijk te maken. Dit doen we door het praktisch toepassen van ruimte, vormgeving, faciliteiten en informatievoorzieningen en stimuleren van interactie. Aan ons de taak om te zien hoe families zich door ons museum bewegen en gedragen.

6.7 SPEURTOCHTEN EN DOE-ACTIVITEITEN

Om de collectie op een andere manier te beleven zijn er verschillende speurtochten en doe-activiteiten ontwikkeld waar bezoekers gratis gebruik van kunnen maken. De buitenspeurtocht wordt elk half jaar herzien zodat ook de bezoekers die op herhaalbezoek komen iedere keer een nieuwe speurtocht kunnen doen. Deze zijn ook beschikbaar in het Engels en Duits. Vorig jaar is de eerste familiespeurtocht gelanceerd. In het kader van *family learning* willen we het hele gezin betrekken bij het museum en interactie tussen gezinsleden aanmoedigen.

Als laatste biedt het museum een aantal doe-activiteiten. Met de doe-activiteiten kan de bezoeker vooral op eigen tempo en met eigen blik het museum verkennen en ontdekken. Hier zitten tekenopdrachten bij, maar ook een werkblad 'wat is jouw favoriete dino'. Met dit werkblad kunnen kinderen op zoek naar en nadenken over de voor hen leukste / mooiste / spannendste dinosaurus.

6.8 NIEUWE TEKSTBORDEN EN TENTOONSTELLINGSBORDEN

Het is belangrijk om onze informatie continu aan te passen aan actueel wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast moet het passen bij ons huidige beleid en vormgeving (onze huisstijl). De tekstborden hebben een uniform uiterlijk om aan de bezoekers kenbaar te maken dat het gaat om informatie over een object. Het is belangrijk om, voor onze bezoekers, de wetenschappelijke onderbouwing toegankelijk en begrijpbaar te maken en te houden. Daarom zijn we voortdurend aan het herschrijven en bijwerken totdat het optimaal bij onze normen en ideeën past.

EDUCATIE

Elk jaar worden alle educatieprogramma's voor alle schoolklassen geëvalueerd en herzien naar de juiste maatstaven en wensen van onze jonge gasten. Dit jaar was geen uitzondering en hebben we de nodige aanpassingen gedaan bij onze huidige programma's. De veranderingen komen voort uit het verschuiven van collectiestukken, objecten en/of feedback vanuit scholen.

6.9 WELKOM IN DE OERTIJD

Welkom in de Oertijd is ontwikkeld om grotere groepen in het museum te ontvangen. Wij kregen vaak de vraag of scholen met meerdere klassen tegelijk naar het museum konden komen. Dit omdat een bus regelen vaak makkelijker is of omdat ze maar één datum beschikbaar hebben. Daarnaast was er vraag naar een dagvullend programma. Met Welkom in de Oertijd kunnen we meer dan 100 leerlingen tegelijk ontvangen. Het programma bestaat uit een route door het dinobos, tuin en museum. Ze gaan op zoektocht, lossen puzzels op en bedenken liedjes en rijmpjes.

6.10 VO BRUGKLAS PROGRAMMA

Voor brugklassen is er een programma waarbij kennis wordt gemaakt met het museum en thema's zoals een fossilisatieproces, evolutie, wetenschap en kennis over dinosaurussen in combinatie met andere organismen behandeld worden. Voor deze opdracht werken de leerlingen in duo's.

6.11 HUIDIGE EDUCATIEPROGRAMMA'S

Op het eind van 2024 bieden we de volgende programma's aan:

- Educatieprogramma groepen 1, 2 & 3
- Educatieprogramma groepen 4, 5 & 6
- Museumschatjes
- "Welkom in de Oertijd"
- VO brugklasprogramma

6.12 STUDENTEN & STAGIAIRES

Het Oertijdmuseum geeft jaarlijks studenten van uiteenlopende onderwijsinstellingen de kans leerervaring op te doen in een professionele setting. Inmiddels staat het museum bekend als vakbekwaam leerinstituut onder verschillende opleidingen en beroepsrichtingen. Denk aan De begeleiding is in handen van onze senior conservator en hoofd educatie. Het Oertijdmuseum faciliteert tevens sociale stages voor voortgezet onderwijs, werkintegratieplaatsen, stage-werkervaringsplaatsen etc..

Hieronder een kort overzicht van de opdrachten van de studenten:

Lesplan hoorspel	Puzzelboek
Onderzoek Dercetidae	Vormgeving vindplaatsen van Nederland
Onderzoek Winterswijk	Kreeftscharen Solnhofen
Evenement toekomst van de aarde	Onderzoek Lichtenberg
Ontwerp doolhof	Onderzoek Egem
Oertijd game	

7. Jubileumjaar

HET OERTIJD MUSEUM BESTAAT 25 JAAR!

In het kader van dit jubileumjaar vonden er speciale activiteiten plaats. Er werd (intern) een speciaal team samengesteld voor het ontwerpen, opzetten en uitvoeren van verschillende acties en activiteiten om het hele jaar te vieren. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de acties en activiteiten die we hebben gehouden en hoe deze werden ontvangen.

Januari – Feestweek

Het feestjaar werd afgetrapt met de Feestweek waarbij verschillende mensen werden ingezet om onze eerste bezoekers van het jaar te vermaken. Kinderen werden bij ons geschminkt als een dinosaurius, kregen een dinoballon van ballonnenartiest Rosalie en er werden dino plaktatoeages gezet. Daarnaast vonden er twee voorleesmiddagen plaats in de filmzaal van het boek "Joris puzzelt een dino", van Harmen van Straaten. Met het boek konden we mooi verwijzen naar onze eigen werkzaamheden in het laboratorium en de werkplaats.

Februari – Carnaval

Februari stond in het teken van carnaval. Als Brabants museum mag carnaval niet ontbreken. Ieder kind dat verkleed naar het museum kwam kreeg een dinomasker. Dat werd een groot succes, we hebben veel kinderen blij kunnen maken. Al deze verklede kinderen droegen ook zeker bij aan een uiterst gezellige sfeer.

Maart – Barnsteenmaand

De hele maand stond in het teken van barnsteen. Na aanleiding van onze barnsteentoonstelling en het succes van de workshop, moesten we deze nog een keer herhalen. Ieder kind mocht bij binnenkomst een gelukssteen (trommelsteen) uitzoeken. Daarnaast kon iedere bezoeker aanschuiven bij de barnsteen workshop. Hier hebben we weer beroep kunnen doen op onze vrijwilligers die altijd bereid zijn om als publieksbegeleider bij dit soort workshops te ondersteunen.

Om de maand af te maken gaf onze senior conservator twee kindercollege's over barnsteen. We hebben het gehad over het ontstaan van barnsteen en waarom dat zo bijzonder is. En natuurlijk werd er gepraat over de unieke stukken die wij in onze collectie hebben. Deze kindercolleges werden goed bezocht.

April – Jubileummaand

3 April is de dag dat het museum daadwerkelijk de deuren voor het eerst opende voor bezoek op de huidige locatie. De hele maand werd gevierd met een gratis kop koffie of thee bij aankoop van een stuk appelgebak. Op de dag zelf pakten we uit met schminken, dinoballonnen en een ware roze dino die het museum op stelten zette en prijzen uitdeelde. Op 7 april was het een groot feest voor alle medewerkers, vrijwilligers en stagiaires: het 25-jarig bestaan werd met hen groots gevierd met een pub-quiz en als klapstuk DJ Jonathan in de dinohal. Deze dag was het museum gesloten voor bezoekers.

Mei – Voorjaar

Sinds januari liep er een student Commerciële Economie IEMES van de Fontys stage bij ons. Zijn afstudeerproject was het opzetten en uitvoeren van een evenement rondom het jubileumjaar. De student heeft gekeken naar onze toekomstplannen en kwam uiteindelijk bij het evenement "De toekomst van de aarde". Een meerdaags evenement voor jong en oud waarbij het reizen door de tijd en de aarde centraal stonden. Bezoekers werden meegenomen in het verhaal van de evolutie van de mens en wat zij (wij) anders deden/doen dan onze dierlijke voorgangers. Door te kijken naar het verleden kunnen we beter onze toekomst vormgeven. Het evenement was zeer geslaagd en heeft ons ideeën gegeven voor onze eigen toekomstplannen.

Op moederdag kwamen onze favoriete schminkdames weer langs voor de leukste dinosmoeltjes. Ook konden we de hele maand alle jarigen een leuke surprisebox geven. Hier zat een kleine dino, sleutelhanger, kleurplaatje, kleurpotloodjes en een gelukssteen in.

Juni – Bijna zomer!

Juni is een maand die een beetje tussen wal en schip valt: er zijn nog geen schoolvakanties, maar het weer is al wel beter aan het worden. Maar toch een vrij rustige periode voor ons. We hebben tijdens deze periode twee weekenden dino plaktatoeages gezet bij alle kinderen. Tijdens Vaderdag mochten alle vaders natuurlijk ook meedoen.

Juli & Augustus – Dinospelen

Ter ere van de Olympische Spelen in Parijs vonden in Het Oertijdmuseum de “Dinospelen” plaats. Zes speciaal ontworpen activiteiten die in het dinobos en in de tuin werden uitgezet. Bezoekers kregen een activiteitenblad mee waar ze de score op konden bijhouden. Voor de Dinospelen hebben we meerdere nieuwe spelletjes bedacht zoals Dinosaurus spotten, Evolutiehindernisbaan, Dino Vreet Race, Dino Verspringen, Torenhoge Langnek en Meteoriet gooien. Ook voor onze vaste bezoekers was dit een leuke toevoeging aan het zomerprogramma. De Dinospelen duurde drie weken.

Naast de Dinospelen vond er in deze twee maanden een zomervakantie-loterij plaats. Iedereen kon zijn kaartje inleveren en een dinoknuffel of gezinstickets winnen. Dit om onze bezoekers te bedanken voor hun komst. In totaal hebben we acht knuffels en 2 keer een gezinsticket kunnen verloten.

September – Teken en maar

September stond ook in het teken van bijzondere vondsten. Denk aan onze Triceratops ‘Veronika’ die we in augustus naar Nederland hebben kunnen halen. Wij zijn altijd op zoek naar allerlei fossiele schatten. Nu wilden we onze bezoekers de kans geven om dit ook eens te proberen. Twee weekenden lang stond het museum in het teken van zandschat-ten zeven. Speciale bakken, met speciale zeven, werden in elkaar gezet. Een fijne buiten-activiteit met zand, water om je vondsten schoon te spoelen en determinatiekaarten om je schatten te identificeren. Een echt avontuur.

Nu krijgen wij als dinomuseum al vaak hele mooie tekeningen van onze jongste bezoekers, maar dit keer maakten we er een leuke actie van. Iedereen die in de hele maand september een dinotekening inleverde kreeg bij de balie een klein houten dinopuzzeltje. En daar werd massaal op gereageerd. Al deze tekeningen hebben we zo opgehangen dat iedereen ze goed kon zien.

Oktober – Barnsteen polijsten

Het barnsteen polijsten blijft een succes, en successen zijn voor herhaling vatbaar. De hele herfstvakantie kon iedereen aanschuiven om, onder begeleiding van onze vrijwilligers, barnsteen te slijpen en te polijsten. Dit werd fanatiek gedaan. Deze keer werd er zelfs een klein spinnetje gevonden. De kans is 1 op 20 dat er iets in kan zitten en dat maakt het barnsteen polijsten extra spannend natuurlijk. De barnsteen die wij gebruiken is 50 miljoen jaar oude Baltische barnsteen. Waarvan we ook een aantal hele mooie aan onze eigen collectie hebben kunnen toevoegen. Hopelijk kunnen we hier in de nabije toekomst een tentoonstelling over maken.

November – Dinovember

November is altijd een rustige periode. Niet gek ook, want kinderen hebben het veel te druk met andere dingen, met name de komst van Sinterklaas naar Nederland. Wij zaten met smart uit te kijken naar de enige live show van Gijs Rademaker en Maarten van Rossem. Op 23 november gaven de hoofdpersonen van Dinocast een uniek optreden in het kader van hun nieuwe boek “De Dinorevolutie”. In de middag werd er een signeersessie gehouden en in de avond gingen de heren los over dinosaurussen, onze favoriete bezigheid. De show was volledig uitverkocht en nam plaats in de potvishal, onder de, je raadt het al, potvis.

December – Laatste maand

Deze maand kijken we alweer vooruit naar het nieuwe jaar. Het afgelopen jaar is ons zo goed bevallen dat we de ontwikkeling van activiteiten en workshops door willen zetten in het volgende kalenderjaar. In 2024 hebben we ons eigen bezoekersrecord kunnen verbeteren en we hopen deze stijgende lijn door te zetten naar het volgende jaar. Er komen nog veel nieuwe dingen aan, nieuwe vondsten en wetenschappelijk onderzoek die we kunnen presenteren, en we kunnen, zelfs, onze miljoenste bezoeker verwachten!

8. Museumactiviteiten

8.1 ARCHEOHOTSPOT

In Het Oertijdmuseum in Boxtel is een ArcheoHotspot actief. Centraal staat de relatie tussen archeologie, paleontologie en geologie. Dit biedt de mogelijkheid om het verhaal in bredere historische context te tonen. Natuurlijk ligt de nadruk op vondsten uit Boxtel en omgeving.

Geïnteresseerden hebben in het museum, elke 1e zaterdag van de maand, kennis kunnen maken met het beroep van archeoloog en geoloog. Ze hebben meegeholpen om bodenvondsten schoon te maken, te sorteren en te documenteren. Dit jaar werden er diverse cursusdagen georganiseerd met het maken van replica's, munten schoonmaken, scherven puzzelen en lijmen, PAN registratie en workshops grondboringen, keramiek en munten schoonmaken. Tevens konden bezoekers terecht om eigen vondsten te laten determineren. Dit alles onder leiding van Carlo Spee. Voor deze archeologische tak in het museum is destijds een aparte stichting genaamd "Archeobox" opgericht.

8.2 SYMPOSIA

20 april, Het Oertijdmuseum - 175 jaar Maastrichtien

De Landelijke Vereniging voor Geologische Activiteiten (LVGA) organiseerde op 20 april een lezingdag over het Maastrichtien en de Krijt/Paleogeen grens, in het kader van de 175ste verjaardag van het Maastrichtien. Met als doel om geïnteresseerden en wetenschappers met elkaar in contact te brengen.

24 mei, Het Oertijdmuseum - Giant amphibians, early dinosaurs and other vertebrates from the Triassic of Poland

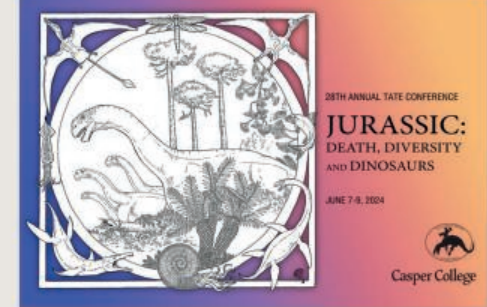
Een Engelstalige, wetenschappelijk symposium over de bijzondere fossielen die worden gevonden in Polen. In samenwerking met de Universiteit van Opole en de BVP (Belgische Vereniging voor Paleontologie). De dag bestond uit lezingen, een boekpresentatie en een korte film over de opgravingen in Polen. Het symposium was een aanvulling op de opening van de tentoonstelling "De Onbekende Reuzen".

7-9 juni, Tate Museum, Wyoming - Jurassic: Death, Diversity and Dinosaurs

Vanwege het vele veldwerk in Wyoming werden onze paleontologen uitgenodigd deel uit te maken van dit symposium. Het werd een dag vol lezingen en twee excursiedagen om te kijken naar steenformaties uit de Jura en naar Como Bluff, de veldwerkplek waar meer dan honderd jaar geleden een oorlog om dinosaurussen woedde.

9-11 september, NHMM - 175 jaar Maastrichtien, Mosasaurus Meeting

Paleontologen uit diverse windstreken kwamen samen om kennis uit te wisselen over het geologisch tijdperk Maastrichtien en natuurlijk mosasauriërs. Twee van onze eigen paleontologen gaven een lezing over dino's uit het Type Maastrichtien en over Dercetidae uit het Type Maastrichtien.

8.3 (INTERNATIONALE) SAMENWERKINGEN, ZOWEL WETENSCHAPPELIJK ALS PUBLICITAIR

Een uitgebreid nationaal en internationaal netwerk resulteert in een degelijk en hoogstaand museaal niveau. Internationale samenwerking vindt plaats met o.a. Universiteiten uit Polen, Slovenië, Slowakije, Spanje en de Verenigde Staten en via natuurhistorische musea uit o.a. Kopenhagen, Krakow, Leiden, Maastricht, New York, Parijs, Warschau, Wenen en Zürich.

Dinocast

Net als voorgaande jaren blijven de twee grootste dinofans van Nederland maar naar ons museum komen om afleveringen op te nemen voor hun podcast 'Dinocast'. Ditmaal zijn ze ook langsgekomen om, na aanleiding van hun boek dat in november uitkwam, een signeersessie te geven en een uitverkochte liveshow in onze potvishal (7). Een samenwerking waar we trots op zijn.

Paleotime

Het Oertijdmuseum was in 2024 ook weer aanwezig op verschillende beurzen, zoals Paleotime. Onze twee conservatoren vertelden over het museum en hun werkzaamheden. De beurs wordt elk jaar druk bezocht en is een goede manier om fanatieke (amateur) verzamelaars aan te spreken en ze te informeren over ons museum.

Weekend van de Wetenschap

Het weekend van de Wetenschap is een jaarlijks terugkerend evenement in oktober om iedereen van jong tot oud, op een toegankelijke en laagdrempelige manier inzicht te geven in de wereld van de wetenschap en technologie. In 2024 organiseerden we de doorlopende demonstratie GROEI.

De demonstratie ging over de complexe groeiprocessen bij dieren en wat de verschillen én overeenkomsten zijn met onze eigen groeiprocessen. Een leuke en leerzame dag.

Jurassic Park Nederland

Op 11 augustus was Jurassic Park Nederland bij ons op bezoek. Een fan en cosplay groep met een passie voor dinosaurussen én de Jurassic Park films. Het dinobos was voor even een geweldig decor voor de iconische auto's. Bezoekers konden met de auto's op de foto en een praatje maken met de groep.

Dinohunter-app Boxtel

De app, een gezamenlijk project van Het Oertijdmuseum, Centrum-ondernemingsvereniging en de gemeente Boxtel, om een relatie te leggen tussen Het Oertijdmuseum en het centrum van Boxtel was ook in 2024 operationeel.

AVANS Hogeschool CDM

In 2024 zijn we voor het laatst een samenwerkingsproject aangegaan met CDM studenten in het kader van 'moblie interaction'. In projectgroepjes moesten de studenten een interactieve mobiele applicatie ontwerpen. Hierin werd hen een vindplaats of een tijdvak toegewezen om te onderzoeken. Met inachtneming van verschillende leeftijdsdoelgroepen en de visie en missie van het museum en eigen creativiteit. In januari waren de laatste presentaties en hier zijn weer volop nieuwe en inspirerende ideeën uitgekomen.

9. Communicatie & Marketing

9.1 MARKETING

Het Oertijdmuseum is al lange tijd sterk in het verwerven van (social-)media aandacht. De marktpositie van Het Oertijdmuseum in deze toeristisch attractieve regio noodzaakt tot gerichte actie op basis van richtinggevende keuzen om meer en andere doelgroepen te trekken. Hierbij werken we met ons beleidsplan marketing en communicatie.

Het Oertijdmuseum is dit jaar op de volgende manieren in de schijnwerpers gezet, via lokale-, regionale en landelijke pers:

- 24 mei "Deze 220 miljoen jaar oude mega-salamander staat nu in Het Oertijd museum" - Omroep Brabant
- 26/28 augustus "Enorme dino-schedel gevonden dankzij bloedneus" - Jeugdjournaal
- 28 september "Steevast drie of vier bezoeken per week" - Brabants Dagblad
- 8 oktober "Nieuwe dinosaur Ardetosaurus viator" - Nu.nl
- 16 oktober "Mysterie in Boxtel: wie versiert deze dino?" - Hart van Nederland
- 16/17 oktober "Archeologen vinden prehistorische boomstamkano bij basisschool" - Omroep Brabant
- 24 november "Fietsend was je sneller dan 'n T. rex en brullen deed-ie niet" - Brabants Dagblad

Via diverse websites/ agenda's van onder andere VVV, Visit Brabant, Beleef Boxtel, Go Kids, Kidsproof, e.d. communiceren we onze agenda op een gerichte manier met onze doelgroep en de regionale inwoners en toeristen.

8.2 Communicatie

Als museum moeten we creatief zijn in het bereiken van onze doelgroep. Dit doen wij op onze social media kanalen en op enkele andere manieren die goed bij ons als museum passen.

Instagram/Facebook/YouTube

Deze sociale media pagina's worden gebruikt voor verspreiding van wetenswaardigheden, informatie en visuele indrukken over en van ons mooie museum en dinopark. Ook staan er vaak nieuwe ontdekkingen, artikelen of uitzendingen, content voor kinderen en winacties online. We proberen vooral (groot)ouders met (klein)kinderen te bereiken die op zoek zijn naar een leuk dagje uit. Ook willen we bezoekers die al bekend zijn met het museum betrokken houden en hen inspireren voor een herhaalbezoek.

Oertijdapp

De 'Oertijdapp' is feitelijk een website: www.oertijdapp.nl, in aanvulling op de reguliere website. Op deze website zijn verschillende toepassingen te vinden ter voorbereiding op een bezoek en/of als extra verdieping tijdens het bezoek. Samen met Spike, onze huisdino, worden bezoekers door het museum geleid door middel van digitale speurtochten, audiotours en een blog. Ook attenderen we onze (toekomstige) bezoekers hiermee op de verschillende activiteiten, met name die van het laboratorium.

Rotondedino

Sinds 2017 staat er op de rotonde aan de Brederodeweg/Schijndelseweg/Vic. Van Alpenlaan een Styracosaurus. Samen met de Europasaurussen (geplaatst op een andere rotonde in 2021) worden ze door de lokale bevolking 'troeteldino's' genoemd. De Styracosaurus heeft al jaren een bijzondere functie. Door omwonenden wordt de dino namelijk rond verschillende feestdagen en evenementen helemaal uitgedost, speciaal voor elke gelegenheid en steeds weer een verrassing. Een buurtinitiatief waar wij natuurlijk heel blij mee zijn!

Mond-tot-mond reclame

De beste manier van reclame is mond-tot-mond reclame. Wij zetten hoog in op gastvrijheid, persoonlijke benadering en toegankelijkheid voor iedereen die ons bezoekt.

8.3 SPONSORING

Het Oertijdmuseum sponsort jaarlijks de Boxtelse voetbalvereniging RKSV, de Honk- en softbalvereniging JRC Ducks, en de Sparrenloop in Boxtel (Atletiekvereniging Marvel). En verder zijn er sponsoracties en samenwerkingen met:

- Intratuin Boxtel
- Stichting Quit
- Buurtvereniging Heem van Selis
- 't Kleine Handje Helpt
- Stichting Samen Lachen
- Sybilla Buisman Optiek
- Basisschool De Ark, Elst
- Boeckxes op Avontuur
- Op avontuur met kids
- Drive Inn Bioscoop Den Bosch
- Huveneerschool, Bornem (België)
- Terence Dinosaur
- SV Olland
- Scouting Boxtel
- Go Kids Den Bosch-Nijmegen - Eindhoven
- Zuid Nederlandse Quizkampioenschappen, Eindhoven
- Buurtvereniging Denethor Geldrop

10. Reacties van bezoekers

Thijs

November 2024

- + Een grote buitentuin met speeltuin en waar veel te zien is
  - + Veel activiteiten voor kinderen
  - +Makkelijk bereikbaar vanaf de A2.
  - + Rolstoelvriendelijk
  - + Een mooie en vrij grote collectie binnen.
- Ook kan je mensen aan de fossielen zien werken die graag uitleggen hoe ze te werk gaan.

Een mooie plek om een ochtend of middag te spenderen. Ons bezoek duurde zo'n 2,5 uur.

4,5

Google
Review

4,7

Facebook

4,5

Tripadvisor

Isil

December 2024

Ons zoontje van 3 is helemaal gek op dino's en heeft hier enorm van genoten! De grote tuin vol indrukwekkende dino's was een echte hit. Ook binnen is er genoeg te zien en te ontdekken, wat het bezoek extra leuk maakte. Het personeel was erg vriendelijk en de museumshop heeft een leuke selectie aan items om de dag af te sluiten. Zeker een aanrader voor een leuk en leerzaam dagje uit!

Simone

September 2024

Supermooi museum voor een mooie prijs. Voor kleine kinderen leuke extra's. Vriendelijke medewerkers die je echt iets kunnen vertellen over alles in het museum. Geweldig Dinobos.

Els

Maart 2024

Aanrader, zeker met kinderen! Erg leuk en leerzaam. Geschikt voor kinderen en volwassenen met interesse in de oertijd. Het vriendelijke personeel maakt het bezoek helemaal af.

Jorn

November 2024

Prachtig museum met een topcollectie, maar bovenal super gastvrij en kundig personeel. Wij zijn ook nog in de avond naar de voorstelling Dinovember geweest met Gijs Rademaker en Maarten van Rossem. Dat was echt een onvergetelijke beleving, met paleontologen als Jonathan, Maarten en Tom. Heb je interesse in de prehistorie dan moet je hier echt heen.

11. Financiële cijfers

Colofon

Dit jaarverslag is tot stand gekomen met bijdragen van Chelsea de Kruyff,
Ginie Reininga & René Fraaije

Foto's:

Willeke Machiels - Brabant Partners
Tjarco van Gelder
Chelsea de Kruyff

De financiële jaarrekeningen 2024 van zowel Stichting Ammonietenhoeve als Stichting tot Beheer en Instandhouding van Het Oertijdmuseum en Geologische Excursies, Expedities, Opgravingen en Onderzoek worden opgemaakt door de accountant en gepubliceerd op onze website.

